

A repülőgép olyan országban ért földet a magyar vadászokkal, amelynek hetven százaléka hegység. A Tien-san központi vonulatán örökké havasok a legmagasabb csúcsok. A háromezer méteren csillogó magashegyi tavak kristálytiszták, érintetlenek.

82 Murányi Sándor Olivér

Több ezer tó tükrözi a Nap fényét, amely kirgizek jurtaíit süti a gleccsek alatt.

ARGALI

A csapat vidáman érkezett a bázistáborba,

amely háromezer méteren egy tó mellett fekvő faházból és körülötte három barakkból állt.

– Aki az első argalit meglövi, annak kell majd megköstolnia elsőként a kumiszt – nevetett Jani. Úgy olvasta: az erjesztett kancatej, valamint a családok asztalán virító kecskefej az utazók rémálma.

– Janikám, már kérheted magadnak a csészét! – felelt fejét felszegve Gyuri bácsi, a rangidős vadász.

Miután távoztak a dobozos UAZ-ok, amelyek a táborba szállították a vadászvendégeket, a hét magyar férfi a kirgiz családdal maradt. – Izmaijlova – nyújtott kezét mindenkinek a szép tekintetű, fiatal háziasszony. Férje dupla adagot adott enni az alacsony lovaknak, hogy másnap bírják az utat.

Az első éjszakán a repülést követő fáradtság ellenére a csoport minden tagja nyugtalanul forgolódott fekhelyén. Nehezen jött álom a szemükre, talán mindannyian a saját Marco Polo argalijukra gondoltak, látták magukat, ahogy puskájuk távcsövén keresztül megpillantják az egyik legnagyobb vadon élő juhot, amelynek marmagassága meghaladhatja az egy métert. Az argali juhnak ezt az alfaját legelőször Marco Polo velencei kereskedő, utazó és író említi meg az elbeszéléseiben. Aztán tudományosan 1841-ben, Edward Blyth angol zoológus írja le és nevezi meg. Az alfaji szintű elnevezést, azaz a *polii*-t, valamint a köznapi nevét, a híres velencei tiszteletére adta.

Az összes vadjuh faj és -alfaj közül a Marco Polo argalinak van a legnagyobb szarva. Az átlag kos szarvhossza száznegyven centiméter; az eddigi rekord méretű százkilencven centiméter és huszonhét kilogramm. Az állat már tizenöt-húsz napos korától elkezd növeszteni szarvait. A Marco Polo hátí része világos barnás, míg hasi része fehéres. A kos színei mindig sötétebbek a nőstényénél. Nyáron a folyók és patakok menti dús növényzettel rendelkező térségeket kedveli, míg télen a hegyek déli oldalait keresi. Jól tudta ezt a két kísérő, aki kora hajnalban költötte a csapatot, hogy pirkadatkor már az argalik nyomában legyenek. – Annyit kártyázzunk és beszélgessünk minden este, hogy másnap még sötétben indulhassunk! – emelte fel mutatóját mosolyogva a házigazda.

Az apró lovak gyors ügetésben haladtak, amíg nem jött az emelkedő. Onnan lépésre váltva folytatták az utat a bázistáborból fel a hegyekbe. A dermesztően friss magashegyi levegőtől kitisztult főhősünk feje, s bár az első napokban nyomát sem látták a vadnak, nem tudott betelni a havasi táj látványával. Ahol elérték azt a szintet, ameddig lóháton el lehetett jutni, kikötötték a lovakat, és gyalog kapaszkodtak tovább felfelé. Ebben a magasságban kevés az oxigén, és a terep is nehéz volt. Jani zihált, nehezen kapott levegőt. Orrából vékony vörös csíkban csorgott a vér, szájában szétáradt az édeskés sós íz. A kirgiz aggódva nézett rá. Ő csak megrázta fejét, és előre mutatott, hogy folytassák a mászást. Egyre sűrűbben tartottak pihenőt. Ilyenkor mindketten elővették távcsövüket, hogy pásztázzák a terepet, nem mozdul-e meg végre a csodálatos Marco Polo, amelyről annyit ábrándoztak esténként, gondolatban és szóban, hogy Jani már alig tudta elképzelni, milyen lesz a pillanat, amikor először meglátja a vadat.

A harmadik napon beállt az állandó fáradtság, hiába próbált pihenni a társaság, a gyaloglástól, térdig érő hóban és a hidegtől egyre fogyatkozott az emberek ereje.

Az éjszakai alvások rövidek voltak, a vadászkezd azonban fokozódott, Jani egyre elszántabban követte kísérlőjét, akivel sötét napszemüveggel védekeztek az erős UV-sugárzás ellen. A fehér vadászruha segített, hogy észrevétlenek maradjanak.

– Nem igaz, hogy nem lövöm meg! – vonult ki a túra felénél esténként a garderobe-méretű ház elé Jani, hogy töprengjen és tervezzen. Vadászstratégián szinte hiába gondolkodott, mert a kirgiz tapasztalata és helyismerete volt a döntő. Annyit tehetett, hogy bízott a barna arcú férfiban, aki csak ment szótlanul és kitartóan a végeláthatatlan havas tájon, míg nem a hetedik reggelen előre mutatott az előttük levő meredek hegyoldal peremére: – Ott megy!

Jani azonnal szeméhez kapta a távcsövet. – Megérkeztem: ilyen előben álmaim vadja, amelynek elejtésére annyit készültem. Leírhatatlanul szép, ahogy megfontoltan lépked a havon! Mintha csak álmodnám! – Révedezésre már nem jutott idő, mivel a kirgiz intett, hogy minél óvatosabban kezdjenek el közelíteni az állathoz, amely fejét fel-felemelve figyelt, hogy menekülnie kell-e, vagy tovább keresheti a táplálékot a gerincen.

Mikor a megfelelő távolságra értek, a kirgiz jelzésére Jani leemelte válláról a puskát. Lehasalt egy alkalmas sziklára. Egész testében remegett az izgalomtól, mégis igyekezett önuralmat parancsolni magára. Letette hátizsákját, arra támasztotta fel a fegyvert. Keresni kezdte a céltávcsőben az állatot, miközben légzését próbálta lassítani. Furcsa módon egyik kedvenc amerikai filmje, a második világháborús sztálingrádi ütközetről szóló *Ellenség*

a kapuknál kezdőjelenete jutott eszébe ebben a pillanatban, ahol az idős kozák vadász lőni tanítja fiát, a későbbi világhírű mesterlövész Vaszilij Zajcev. Egy fehér ló van kikötve a havon, amelyre farkas ront rá. A lógyakorlat abból áll, úgy kell lelőni a vadat, hogy a ló ne sérüljön. – Egy kő vagyok! Nem mozdulok! – mormolja magában a gyermek, miközben a hóban hasalva, mozdulatlanul várja a legjobb pillanatot a lövésre.

– Egy kő vagyok! Nem mozdulok! – sziszegte halkan magának Jani is, miközben a kirgiz jeladására célzott, visszatartotta lélegzetét, és meghúzta a ravaszt.

Hatalmas lövés rázta meg a levegőt, a durranás visszhangzott a völgyekben. A Marco Polo futásnak akart eredni, de már csak hason tudott csúszni a havon, míg végül elakadt. Vadász és kísérője megdöbbenésére fejtét ide-oda forgatva nézett, de lábra már nem állt. Barna háta kiemelkedett a fehér tájból, hátsó feléből szivárogni kezdett a vér a havon. A csoport többi tagja más útvonalakon más kísérőkkel kereste a vadat ezen a napon, a gerincen így hárman voltak: Jani, a kirgiz és a haláltusáját vívó Marco Polo.

– Rossz lövés volt! – mondta a kirgiz, mire Jani újra szeméhez, emelte a fegyverét, hogy leadja a kegyelemlövést. – Neee! – tiltakozott a kirgiz.

– Miért ne? – kérdezte a vadász, majd folytatta. – Nem kínozhatom tovább az állatot!

A kirgiz csak nehezen tudta Jani tudomására hozni, minden lövéstől elindulhat a lavina, és odatemethet embert, állatot. Hacsak az utóbbit temeti be, akkor is oda a hús, éhen hal a család. Itt az a szokás, hogy puskatussal lelökdösik élve a vadat a kikötött lovakhoz, és csakis a havas szakasról történő leterelése után lövik agyon.

Szemléletek csaptak össze a hegyen. Egymással ellenkezett az állat szenvedését megrövidíteni akaró európai és a hasznossági elvet első helyre tévő ázsiai vadász. Jani pillanatok alatt felmérte, milyen messze vannak a lovak. Iszonyodott a gondolattól, hogy odáig lökdössék a haldokló Marco Polo-t, ezért kérdés nélkül újra vállához emelte fegyverét. Hiába kiabált a kirgiz, hiába lengette tiltakozva és kétségbeesve a karját, a lövés eldőrdült. Az állat teste megvonaglott, majd mozdulatlaná vált. Utolsó lehelete ott párállott a havon.

– Kérd Tengrit, Allahot, a hegy szellemét vagy a te istenedet, hogy ne induljon el a lavina, mert nem látjuk meg többé a családunkat, se te, se én! – kiáltotta a kirgiz, miközben az argali jobb szarvát fogva ereszkedett le a lejtőn, amely a félelmük miatt egyre hosszabbá vált. Amikor végül elérték a lovakat, majd visszaérkeztek az Ulani bázistáborba, mindenki ünnepelt a tábortűz körül. Folyt a vodka, a fröccs és a bozo – utóbbi erjesztett kölesből készült sűrű, habzó *ital*, a házigazda kedvence. Jani egy fénykép erejéig mosolyogva ölbetevette a család legapróbb sarját.

– Obon! – szólt a családfő a kisleány, aki halkán énekelni kezdett egy ismeretlen kirgiz dalt.

A lármásan mulató társaság szelíden elcsendesedett. Néma csendben hallgatták, ahogy a kicsiny gyermek lágy hangja árad a Tien-san fennsíkján. Kisvártatva leszállt a férfi öléből, és elszaladt. Apja, a vadász- 85 kísérő, poharát emelte Jani felé:

– Bárhogy jártunk el, ez már mindig a te vadad marad.

